

Rēzeknes pilsētas Centrālās bibliotēkas vēstures pieturzīmes vietējā presē 1944 – 2014

Pilsētas bibliotēka. 1949. g.

Foto no: Панорама Резекне, Nr. 45 (1995, 4.–10. nov.).

Aicinām ielūkoties Rēzeknes pilsētas Centrālās bibliotēkas vēsturē, izmantojot neakadēmisku pieeju – ļaujot skatam tuvākā un tālākā pagātnē izgaismot atsevišķus faktus un notikumus, kas ir veidojuši bibliotēkas vēsturi, neatkarīgi no to svarīguma, svinīguma vai nozīmīguma pakāpes.

Gan cilvēka dzīve, gan visas sabiedrības vēsture top no atsevišķiem mirkļiem. Ļausim spēļu kauliņam ripot pāri vēstures paklājam un apstāties atsevišķās brīvi izraudzītās vietās – mirkļos, kas ir veidojuši mūs no pagātnes līdz tagadnei un tikuši atspoguļoti vietējā presē!

1944. gads

Novembrī, kad Kuldīgas ielā 6 uzsāk darbu apriņķa bibliotēka, sākas Rēzeknes pilsētas Centrālās bibliotēkas vēsture. Bibliotēkā strādā 2 bibliotekāres, un tās fonds sastāv no dažiem desmitiem pašu bibliotekāru savāktu grāmatu un frontes brošūru. Pirmajos gados bibliotēku apmeklē pārdesmit aktīvi lasītāji.

1945. gads

Kopš 5. janvāra bibliotēka iesāk saņemt periodisko literatūru un iespieddarbus, kurus piegādā Rēzeknes un Rīgas grāmatu veikali.

1958. gads

Kā vēsta laikraksts „Ausma”, „ieejot pilsētas bibliotēkas lasītāju zālē, pie sienas ieraugi lieliem burtiem rakstītu lozungu: „Mīliet grāmatu – zināšanu avotu”. Šeit vienmēr ir jaunākās avīzes un žurnāli, tiek organizētas politiskās un daiļliteratūras izstādes. Jaunie bibliotēkas lasītāji-absolventi ilgi uzkavējas pie stenda „Par ko man kļūt”.

Pārvietojamās bibliotēkas fondā ir apmēram tūkstoš grāmatu, izveidotas 17 pārvietojamās bibliotēkas, kuras apkalpo pilsētas uzņēmumus un rajona kolhozus.

Aktīvi strādā kolportieres, kas apkalpo lasītājus mājās.

1960. gads

Bibliotēkā ieviesta jauna lasītāju apkalpošanas forma – atklāta pieeja grāmatu fondam. Līdz šim bibliotēka savus lasītājus ar grāmatu fondu iepazīstināja tikai ar katalogu, bibliogrāfisko apskatu un grāmatu izstāžu palīdzību.

Pilsētas bibliotēkas lasītāju zāle. 1960. g.

Foto no: Ausma, Nr. 83 (1960, 13. jūl.)

Notiek literārs vakars, kas veltīts lielā krievu rakstnieka A. Čehova simtajai dzimšanas dienai. Pasākumā nolasīts referāts, apraksti un stāsti, izspēlētas dažas satīriskas ainas. Sarīkojumā piedalās apmēram 70 cilvēku.

Sevišķu lasītāju interesi rada pirmais mutvārdu žurnāls, kura lappuses vēsta par jaunākajām grāmatām, par latviešu prozaiķu un dzejnieku daiļradi, par deju vēsturi utt. „Uz kosmosu” – tā bibliotēkas darbinieki nosauc otru mutvārdu žurnāla numuru, kuru demonstrē pilsētas kultūras namā. Lasītāji izrāda lielu interesi un iesaka daudz labu priekšlikumu, ko viņi vēlētos dzirdēt mutvārdu žurnāla trešajā numurā.

1961. gads

Daudzus lasītājus piesaista pārvietojamās bibliotēkas – grāmatas no tām saņem 653 saimniecību strādnieki, kalpotāji un kolhoznieki.

Rēzekniešus, kas atnāk kinoteātrī noskatīties jaunu filmu, aicina līdz seansa sākumam uzkavēties kinoteātra lasītavā, kur iekārtota Rēzeknes pilsētas bibliotēkas filiāle. Šeit var saņemt žurnālus, laikrakstus, brošūras, ir arī abonements. Otru tādu filiāli vai, pareizāk sakot, pārvietojamo bibliotēku pēc lasītāju vēlēšanās iekārtos Rēzeknes invalīdu namā.

1964. gads

Rēzeknieši saņem lielisku dāvanu – Grāmatu namu Padomju ielā (tagad Br. Skrindu 17). Pirmajā stāvā – grāmatu veikals, plauktos tūkstošiem grāmatu. Otrajā stāvā pārceļas pilsētas bibliotēka.

*Grāmatu nams. Grāmatu veikals. 1964. g.
Foto no: Znamja Truda, Nr. 3 (1964, 5. janv.)*

Sabiedriskie bibliotekāri veic svarīgu un pateicīgu uzdevumu grāmatu izplatīšanas un propagandas jomā. Kopš pārvietojamās bibliotēkas noorganizēšanās slaukšanas aparātu rūpnīcā 7 mēnešos ar grāmatu sadraudzējušies vairāk nekā 117 cilvēki.

Kopmītnē Dārzu ielā dzīvo 140 jaunie celtnieki. Jaunieši mīl grāmatas un nolemj organizēt pārvietojamo bibliotēku. Bez grāmatām, ko piegādā no pilsētas bibliotēkas, vispārējās celtniecības tresta būvvietas komiteja nopērk literatūru vēl par 50 rubļiem.

1966. gads

Pilsētas bibliotēka sarīko mūsdienu padomju poēzijas cienītāju vakaru. Pārpildītajā lasītavā nedzird garus referātus – tiek piedāvāts īss dzejas apskats, stāstīts par dzejniekiem, lasīti viņu dzejoļi. J. Kalvāne, P. Antropovs, I. Viļumovska un citi klātesošie nolasa arī savus dzejoļus. Rodas priekšlikums pie pilsētas bibliotēkas izveidot poēzijas cienītāju klubu. Notiek arī dzejas cienītāju tikšanās ar Ļeningradas dzejnieku Vadimu Šefneru.

Rēzeknes pilsētas 1. bibliotēkas lasītava. 60. g. beigas – 70. g. sākums

Foto no: Панорама Резекне, Nr. 20 (2010, 12. marts)

1974. gads

Laikraksts „Znamja Truda” vēsta: „Vēl daudz Rēzeknes pilsētas un lauku skolēnu ne sevišķi aizraujas ar populārzinātniskas literatūras lasīšanu. Te skolotājiem talkā jānāk ikvienam bibliotēkas darbiniekam. Zinātkārājiem mēs, bibliotekāri, sakām: „Eurika” – populāra grāmatu sērija, kurā zinātnieki dzīvā, saistošā formā stāsta par daudz ko interesantu un ikvienam paveras pārsteidzošu brīnumu, neparastu faktu pasaule.”

1977. gads

Šajā gadā republikā notiekošās tautas bibliotēku centralizācijas ietvaros trīs Rēzeknes pilsētas tautas bibliotēkas apvienojas, izveidojot vienotu Rēzeknes pilsētas centralizēto bibliotēku sistēmu. Rēzeknes pilsētas 1. bibliotēka kļūst par Rēzeknes pilsētas Centrālo bibliotēku.

*Rēzeknes pilsētas Centrālā bibliotēka. 1978. g.
Foto no: Znamja Truda, Nr.149 (1978, 16. dec.)*

1979. gads

Pilsētas centrālās bibliotēkas fonotēkā regulāri pienāk jaunas skaņu plates ar simfoniskās, kamermūzikas, operu un kora mūzikas, poēzijas, prozas, dramaturģijas, estrādes un deju, kā arī skaņdarbu bērniem un jaunatnei ierakstiem. Īpaši plaši pārstāvēti operas, kora un simfoniskās mūzikas ieraksti, dažnedažādas koncertprogrammas.

1980. gads

Visi vecāki aicināti uz bibliotēkas rīkoto kārtējo mutvārdu žurnālu „Uzmanību: pusaudzis!”. Pasākumā piedalās ārste narkoloģe E. Borovika un advokāte G. Makarova. Mutvārdu žurnālā tiek plaši stāstīts par pusaudžiem veltītajām grāmatām.

Rēzeknes pilsētas Centrālā bibliotēka. 1980. g.

Lasītavā iedibinās laba tradīcija ievērojamu cilvēku jubilejām veltīt nelielas izstādes.

1986. gads

Lai pilsētnieki zinātu, ar ko nodarbojas kultūras iestādes un kas tajās norit, 15. un 16. februārī tiek rīkotas atvērto durvju dienas. Rēzekniešus šajās dienās gaida pilsētas kultūras namā, novadpētniecības muzejā, Kultūras un atpūtas parkā. Savus lasītājus un pilsētniekus, kas vēl nav paspējuši par tādiem kļūt, lai uzaicinātu „ceļojumā pa pasaku valstību” un iepazītos ar jaunumiem, satiktos „skaistuma pasaulē”, gaida arī bibliotēku darbinieki.

1988. gads

Rēzeknes pilsētas centralizētajā bibliotēku sistēmā izveidots vienots grāmatu fonds. Katram lasītājam ir tiesības izmantot visus izdevumus, kas tajā ienāk. Reti un dārgi izdevumi, kas paredzēti lasītāju epizodiskam pieprasījumam, grāmatas par mākslu, dažādas sērijas, jubilejas izdevumi un mācību grāmatas tiek sakopotas un glabātas īpašā nodaļā.

1989. gads

Gada sākumā bibliotēkā parādās garīgā literatūra – priesteris A. Trapučka uzdāvina pirmos trīs Bībeles eksemplārus.

1990. gads

Pateicoties Latvijas Kultūras fondam, trimdā izdotas grāmatas nonāk arī līdz tautas bibliotēkām. Stokholmas grāmatu apgādā „Atvase” iznākušās grāmatas saņem arī Rēzeknes pilsētas Centrālā bibliotēka.

Artūrs Tāļivaldis Rubenis, kurš savulaik dzimis Rēzeknes apriņķa Bērzgales pagastā, Klīvlendas (ASV) „Daugavas Vanagu” kopas vadītājs, režisors, aktieris un dramaturgs, uzdāvina bibliotēkai paša latgaliešu valodā sarakstītus darbus.

1991. gads

Kopš marta sākuma lasītavā skatāma garīgo grāmatu izstāde. Tā ir ļoti nozīmīga, jo ir pirmā garīgās literatūras izstāde visā bibliotēkas pastāvēšanas laikā. Izstādes noslēgumā tikšanās ar tās iniciatoru – evaņģēlistu mācītāju Viktoru Drustu.

1992. gads

21. novembris – dubulti nozīmīga diena latgaliešiem un Latgales grāmatniekiem: Pilcenē pārāpglabā Vladislava Lōča, latgaliešu grāmatu izdevēja, mirstīgās atliekas, bet Rēzeknes pilsētas Centrālajā bibliotēkā šim notikumam veltītas divas izstādes: „Veļtejums Valdislavam Lōčam” un „Dzejnīks Alberts Spogis” (VI. Lōča darba turpinātājs).

1993. gads

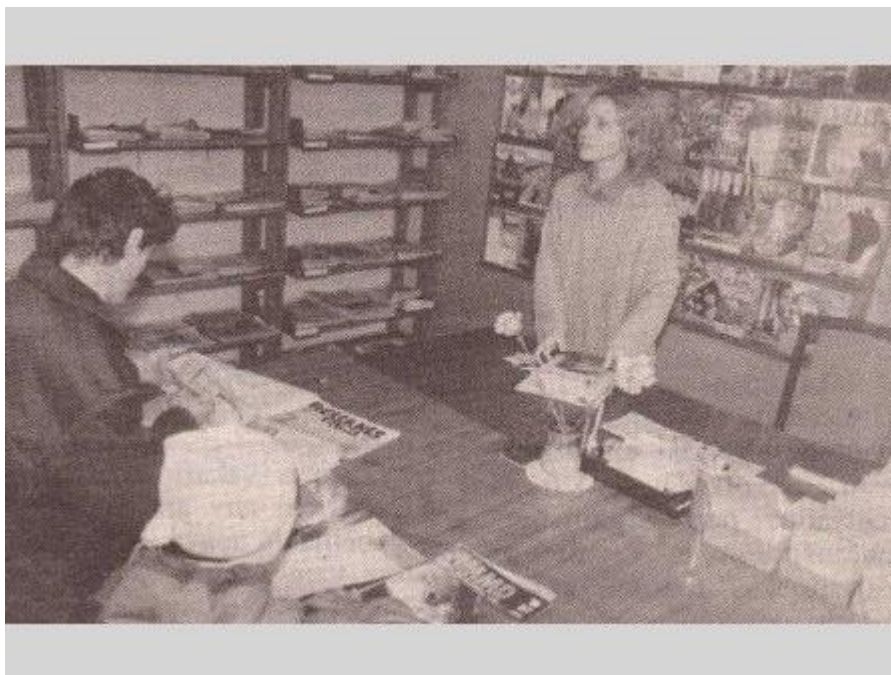
Rēzeknes Centrālajā bibliotēkā ir liels lasītāju pieplūdums. Viens no iemesliem ir zinātniski tehniskās literatūras bibliotēkas slēgšana (savus fondus aizved uz Rīgu), un Rēzekne paliek bez tehniskās literatūras. Gadās arī tā, ka vietas pamaz – pie katra galda sēž pa trīs lasītāji.

1994. gads

Bibliotēka atzīmē 50 gadu jubileju. Visus 50 gadus tā ir nemitīgi mainījies un attīstījies. Bibliotēkas fonds ir izaudzis līdz 73 288 dažādu iespieddarbu eksemplāriem, tai skaitā ir 2 870 skaņuplates. Pāri par 200 Latgales Kultūras centra izdevniecības klajā laisto grāmatu bibliotēkai uzdāvinājis izdevniecības vadītājs Jānis Elksnis.

Audzis arī bibliotēkas darbinieku kolektīvs – pašlaik strādā 12 bibliotekāres. Ik dienas pilsētas centrālajā bibliotēkā iegriežas ap 200 apmeklētāji, bet lasītāju skaits sasniedzis 4 827.

1996. gads

*Rēzeknes pilsētas Centrālās bibliotēkas lasītava. 1996. g.
Foto no: Rēzeknes Vēstis, Nr. 177/178 (1996, 23. nov.)*

Uz bibliotēku nāk aizvien vairāk lasītāju. 1996. gadā reģistrēti 9 644 lasītāji. Bibliotēkas papildus pakalpojumi: kopēšana un nakts abonements.

1998. gads

Novembrī bibliotēka uzņem pie sevis Ārendāles kolēģi J. E. Spetzu. Viņš iepazīstas ar pilsētas bibliotēkām un vizītes beigās sarīkotajā konferencē dalās iespaidos par redzēto, stāsta par bibliotēku darba organizāciju Norvēģijā.

Atrodoties grāmatnīcas „Liesma” ēkas otrajā stāvā, bibliotēkā kļūst bīstami strādāt un uzturēties. Esošo fondu (68,5 tūkstoši grāmatu un arī periodika) spiediens uz grīdu septiņas reizes pārsniedz pieļaujamo normu, bet lasītavā, kurā ir 24 vietas, dienā vidēji uzturas 100 cilvēku. Grāmatas apdraud caurais jumts. Tiek nolemts bibliotēku pārcelt uz Latvijas pasta Rēzeknes nodaļas ēkas otro un trešo stāvu.

1999. gads

Noslēdzas konkurss Rēzeknes bibliotēkas telpu remontam Latvijas pasta ēkā, ko septembrī uzsāks SIA „Kolons”. Paredzēts bibliotēku aprīkot ar datoriem, apmeklētājiem piedāvāt interneta pakalpojumus. Bibliotēkas remonta otrajā kārtā ēkā plānots iebūvēt liftu, lai bibliotēku varētu apmeklēt arī invalīdi.

2000. gads

Pēc vairāk nekā četrus mēnešus lasītāju apkalpošanas darba pārtraukuma 9. jūnijā svinīgi tiek atklātas pilsētas centrālās bibliotēkas jaunās telpas Atbrīvošanas alejā. No 12. jūnija to var apmeklēt arī lasītāji. Sadarbībā ar Norvēģijas sadraudzības pilsētu Ārendāli jaunajās telpās izvietots Norvēģijas informācijas centrs.

Rēzeknes pilsētas Centrālās bibliotēkas abonements. 2000. g.

Foto no: Rēzeknes Vēstis, Nr. 45 (2000, 15. apr.)

Atskaites dati pēc pirmajām 100 darba dienām rāda, ka to laikā bibliotēkā reģistrējušies 1 490 jauni lasītāji. Centrālās bibliotēkas lasītavu un abonementu apmeklējuši 14 662 lasītāji, kuriem izsniegts 46 721 iespieddarbs, sniegtas 1 780 uzziņas. Informācijas centrā „Swoosh” datorpakalpojumus izmantojuši 1 169 apmeklētāji.

ASV Latviešu fonds atbalsta bibliotēkas izstrādāto projektu par bibliotēkas grāmatu fonda latviskošanu un piešķir šim mērķim 7 000 dolāru (4 361 latu).

No oktobra bibliotēkā sāk darboties Eiropas Savienības informācijas punkts.

2001. gads

Kopš aprīļa bibliotēku droši var apmeklēt invalīdi ratiņos. Lifta gan tā parastajā izpratnē nav, bet ar speciāla Šveicē izgatavota pacelēja palīdzību invalīdi ratiņos nokļūs bibliotēkas abonementā (ēkas 2. stāvs).

Bibliotēkā tiek sākti automatizācijas procesi.

2002. gads

No oktobra tiek pārtraukta lasītāju iepriekšpierakstīšanās rindā pēc daiļliteratūras grāmatām. Rinda tiek saglabāta mācību un nozaru literatūrai.

2003. gads

Bibliotēkas informācijas resursi ir pieejami arī internetā, top bibliotēkas mājaslapa.

2004. gads

Aprit 60 gadi, kopš darbojas Rēzeknes pilsētas Centrālā bibliotēka. Svētku reizē Rēzeknes kultūras namā uz svinīgu pasākumu pulcējas bijušie un esošie bibliotēkas darbinieki, sadarbības partneri, kolēģi no citām pilsētām un bibliotēkas atbalstītāji.

2005. gads

LR Proklamēšanas gadadienai veltītajā pasākumā jau trešo gadu tiek pasniegta Valērijas Seiles balva, šogad to iegūst Rēzeknes pilsētas Centrālā bibliotēka.

Rēzeknes Centrālā bibliotēka un tās filiāles saņem 19 jaunus datorus ar LCD monitoriem un modernu programmatūru.

2006. gads

Kultūras komiteja apstiprina izmaiņas bibliotēkas maksas pakalpojumu cenrādī, līdz ar to internetu bibliotēkā varēs izmantot bez maksas, sekojot citu pasaules bibliotēku praksei. Centrālās bibliotēkas lietotājiem būs pieejami seši datori divu datoru vietā.

Bibliotēkā norisinās profesionālais konkurss „Lasītāju apkalpošanas kultūra”. Augstāko individuālo reitingu tajā iegūst Larisa Ivanova (abonements) un Līga Laizāne (lasītava).

2010. gads

Bibliotēkā tiek atklāts Virszemes televīzijas konsultāciju punkts. To ierīko „Lattelecom” sadarbībā ar Valsts aģentūru „Kultūras informācijas sistēmas”.

2011. gads

No jūlija bibliotēkā iespējams pieteikties virtuālajam elektroniskajam parakstam.

Publisko bibliotēku attīstības projekta „Trešais tēva dēls” un „FotoAkadēmijas” rīkotajā konkursā „Es mīlu tavu foto”, kurā bibliotēku apmeklētāji bija aicināti fotografēt

Latvijas bibliotēkas, pirmo vietu un īpašo balvu izcīna rēzeknietis Kristaps Kalabanovs, kurš ir veiksmīgi notvēris Rēzeknes pilsētas Centrālās bibliotēkas lasītavas fotomirkli.

2012. gads

Oktobrī bibliotēkā viesojas Bibliotēku akreditācijas komisija un izvērtē tās atbilstību akreditācijas nosacījumiem, iepazīstoties ar tās darbu, apmeklējot bibliotēkas nodaļas. Novembrī pēc atkārtotas akreditācijas (iepriekšējā notika 2007. gadā) Latvijas Bibliotēku padomes sēdē Rēzeknes pilsētas Centrālajai bibliotēkai atkārtoti tiek piešķirts reģiona galvenās bibliotēkas statuss.

2013. gads

16. janvārī tiek veiktas izmaiņas lietotāju apkalpošanas tehnoloģiskajā procesā, pārtraucot izmantot papīra formāta formulārus. Bibliotēkas materiālu izsniegšana un saņemšana turpmāk tiks reģistrēta tikai bibliotēkas informācijas sistēmas datu bāzē. lasītājiem vairs nav jāparakstās par lietošanai paņemtajiem materiāliem.

No jūlija līdz septembrim bibliotēka organizē lasīšanas zibakciju jeb *flashmob* programmu „Rēzekne skaita nu „Zeimuļa” da GORAM”. Ikviens rēzeknietis tiek aicināts kopīgā grāmatu lasīšanā piecos pieturas punktos Gājēju ielā: pie „Zeimuļa”, pretī „Rēzeknes ūdenskanālam”, iepretim veikalam „Rimi”, pie Baptistu draudzes nama un pie GORA.

2014. gads

18. janvārī bibliotēkas pārstāvji piedalās Latvijas Nacionālās bibliotēkas un nodibinājuma „Rīga 2014” rīkotajā grāmatu pārvietošanas akcijā „Gaismas ceļš – Grāmatu draugu ķēde” Rīgā.

Oktobrī Rēzeknes pilsētas Centrālās bibliotēkas abonementā apmeklētājiem tiek piedāvāta iespēja piedalīties Franča Trasuna 150. jubilejas sagaidīšanas akcijā – šalles adīšanā.

Izmantotie laikraksti:

„Ausma”, „Darba Karogs”, „Mōras Zeme”, „Rēzeknes Vēstis”, „Vietējā Latgales Avīze”, „Znamja Truda”

Visi raksti, kuros minēta Rēzeknes pilsētas Centrālā bibliotēka:

<http://ej.uz/rezeknes-biblioteka-prese>